

PREZYDENT I RADA MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE

**STRATEGIA ROZWOJU MIASTA
PIEKARY ŚLĄSKIE
DO ROKU 2015**

PIEKARY ŚLĄSKIE, LUTY 2004

PROWADZENIE PRAC NAD STRATEGIĄ

I REDAKCJA DOKUMENTU KOŃCOWEGO:

Prof. zw. dr hab. Andrzej Klasik

Dr Krzysztof Wrana

ul. Raclawicka 23 41-506 Chorzów

Centrum Badawcze Przedsiębiorczości i Rozwoju Regionalnego

Górnośląskiej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości im. K. Goduli w Chorzowie

Tel/fax 247 25 56

e-mail: cbpirr@gwsp.edu.pl

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
I. DIAGNOZA STRATEGICZNA MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE	6
1. Położenie i ogólna charakterystyka miasta	6
2. Miasto w procesie przemian społeczno-gospodarczych	8
3. Atuty i potencjały rozwojowe miasta	10
4. Wnioski z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej miasta	12
II. DETERMINANTY ROZWOJOWE I WIZJA STRATEGICZNA MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE	16
1. Zewnętrzne uwarunkowania determinujące rozwój miasta	16
2. Wewnętrzne czynniki przemian społeczno-gospodarczych w mieście	18
3. Wizja strategiczna miasta Piekary Śląskie	20
III. PRIORYTETY ROZWOJOWE, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE	22
1. Priorytet rozwojowy, cel strategiczny i cele operacyjne w zakresie działalności i funkcji	23
2. Priorytet rozwojowy, cel strategiczny i cele operacyjne w zakresie zasobów ludzkich	24
3. Priorytet rozwojowy, cel strategiczny i cele operacyjne w zakresie infrastruktury	25
4. Priorytet rozwojowy, cel strategiczny i cele operacyjne w zakresie rozwoju kulturowego	26
IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROJEKTY ROZWOJOWE MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE	27
1. Kierunki działań i projekty rozwojowe objęte priorytetem „Nowe inicjatywy i działalności gospodarcze”	28
2. Kierunki działań i projekty rozwojowe objęte priorytetem „Rozwój i wykorzystanie kapitału ludzkiego”	31

3. Kierunki działań i projekty rozwojowe objęte priorytetem „Modernizacja i rozbudowa infrastruktury”	34
4. Kierunki działań i projekty rozwojowe objęte priorytetem „Rozwój kulturowy miasta”	36
Załącznik 1	31
Instytucje i osoby uczestniczące w pracach nad Strategią miasta Piekary Śląskie	

WPROWADZENIE

Kilka powodów uzasadniało potrzebę przystąpienia do prac nad strategią miasta Piekary Śląskie.

Po pierwsze, powszechnie przyjętym standardem jest posiadanie przez samorzady terytorialne strategii rozwoju. Strategia umożliwia prowadzenie racjonalnej polityki lokalnej i sprawne zarządzanie miastem. Pozwala na dokonywanie zmian w dostosowaniu do zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców oraz umiejętne dostosowywanie się do zmian zachodzących w regionie i w dalszym otoczeniu wymagają dysponowania przez miasto przemyślaną strategią. U podstaw skutecznego zarządzania miastem oraz efektywnej alokacji środków budżetowych leżą dobrze sformułowane cele i priorytety oraz uporządkowane kierunki działania i projekty. Miasto Piekary Śląskie nie dysponowało do tej pory dokumentem o cechach planu strategicznego przyjętym przez Radę Miasta.

Po drugie, Piekary Śląskie znajdują się w trudnej sytuacji społeczno– gospodarczej. Miasto nie tylko, że się nie rozwija, ale nadto doznaje regresu ekonomicznego i demograficznego. Głębokiej przebudowie podlega wszystko czym dysponuje miasto. Tradycyjny przemysł upada. Nowe działalności, firmy i miejsca pracy nie rekompensują utraty przez miasto pozycji ekonomicznej. Trudna jest sytuacja istniejących przedsiębiorstw. Niedawno połączone w jedno przedsiębiorstwo Zakład Górniczy Brzeziny i Zakład Górniczy Piekary, obecnie Kompania Węglowa S.A. Zakład Górniczy Piekary, decydują o sytuacji na lokalnym rynku pracy. Szansa ich przetrwania jest obciążona dużym ryzykiem. Postępujący w mieście spadek liczby miejsc pracy, a także głębokie zmiany którym podlega cała Aglomeracja Górnośląska, wymuszają zmiany w samych Piekarach Śląskich, stanowiących integralny składnik tej aglomeracji. Przed elitami i władzami lokalnymi stoi wyzwanie jak wykorzystać atuty i potencjały rozwojowe, które posiada miasto oraz jak zredukować występujące na obszarze miasta niepokojące zjawiska i tendencje. Coraz pilniejsze i ważne staje się podejmowanie decyzji oraz działań strategicznych i ich dostosowanie do sytuacji w jakiej znalazło się miasto w zmieniających się warunkach jego funkcjonowania w skali Aglomeracji Górnośląskiej. Tworzenie na miejscu, w samym mieście nowych szans życiowych i możliwości zatrudnienia pozwoli na zahamowanie niekorzystnych zjawisk społecznych, w tym na powstrzymanie dalszego spadku liczby ludności, na zredukowanie ujemnego salda migracji oraz na obniżenie

poziomu stopy bezrobocia. Niezbędna jest odbudowa wewnętrznego potencjału rozwojowego miasta i tworzenie podstaw nowej gospodarki zapewniającej stopniowe wejście miasta na ścieżkę trwałego rozwoju.

Po trzecie, wspólne tworzenie strategii rozwoju przez lokalne środowiska liderów życia społecznego miasta może przyczynić się do uzyskania konstruktywnego porozumienia elit lokalnych, w tym do konsolidacji władzy i administracji lokalnej oraz do wzmocnienia procesów samoorganizacji społeczności lokalnej. W ocenie środowisk i osób, które podjęły wspólny wysiłek przygotowania strategii miasta Piekary Śląskie, uczestnictwo w tych pracach oraz współdziałanie wszystkich ważnych partnerów sceny lokalnej w tym procesie będzie wyrazem rzeczywistej identyfikacji z miastem, z jego tradycją i kulturą. Posiadanie przez gremia opracowujące strategię rozwoju dobrego rozpoznania potrzeb i oczekiwań mieszkańców, funkcjonujących w nim przedsiębiorstw, potrzeb i wymagań odwiedzających miasto gości oraz poszukujących lokalizacji firm i inwestorów pozwoli na przygotowanie atrakcyjnej wizji strategicznej miasta i uruchomienie w nim procesów rozwojowych. Przełamanie istniejących barier i blokad rozwoju miasta wymaga równocześnie od różnych środowisk i grup społecznych oraz od liderów życia społeczno – gospodarczego miasta nowych inicjatyw i niekonwencjonalnych działań. Strategia rozwoju miasta przyczyni się do tworzenia sprzyjających warunków i promowania rozwoju przedsiębiorczości oraz wzrostu istniejących małych firm, do podejmowania inicjatyw samozatrudnienia, do skutecznego wspierania przedsiębiorczości społecznej w formie organizacji pozarządowych. Może i powinna także pozwolić na podniesienie jakości zarządzania usługami publicznymi, jakości pracy szkół, ochrony zdrowia oraz przyczynić się do ożywienia życia kulturalnego w mieście, do powstania nowych inicjatyw, instytucji i imprez kulturalnych, rekreacyjnych i rozrywkowych służących spędzaniu wolnego czasu przez mieszkańców.

Prezydent Miasta Piekary Śląskie
Stanisław Korfanty

I.

DIAGNOZA STRATEGICZNA MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE

1.

POŁOŻENIE I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Piekary Śląskie położone są na północnym obrzeżu Aglomeracji Górnośląskiej. Od północy graniczą ze Świerklańcem, od wschodu z Bobrownikami Będzińskimi i Wojkowicami, od południa z Siemianowicami Śląskimi i Chorzowem, a od zachodu z Bytomiem i Radzionkowem. Miasto leży w dorzeczu Wisły tworzonym przez rzekę Szarlejkę będącą dopływem Brynicy.

Piekary Śląskie powstały w 1934 roku z połączenia gmin Szarlej i Wielkie Piekary. W XIX wieku Piekary były ośrodkiem kultury polskiej na Górnym Śląsku. Miasto jest znane w regionie i kraju jako miejsce kultu Matki Boskiej Piekarskiej. Posiada bogate tradycje przemysłowe jako ośrodek górniczo-hutniczy. Piekary Śląskie przynależą historycznie do ziemi bytomsko-tarnogórskiej. W wyniku reformy administracyjnej kraju w 1973 roku do Piekar Śląskich przyłączono Kozłową- Górę, a w 1975 roku Dąbrówkę Wielką, Brzeziny Śląskie, Brzozowice-Kamień. Obecnie Piekary Śląskie tworzą: Piekary, Szarlej, Brzozowice-Kamień, Brzeziny Śląskie, Dąbrówka Wielka i Kozłowa Góra oraz osiedla Wieczorka i Powstańców Śląskich.

Ogólny opis stanu Piekar Śląskich zawiera tabela 1. Miasto jest nadal głównie ośrodkiem przemysłowym. Ponad 58% wynosi udział przemysłu i budownictwa w zatrudnieniu. Pod wpływem regresu tradycyjnego przemysłu w mieście rośnie znaczenie sektora usług. Miasto cechuje niestabilna sytuacja na lokalnym rynku pracy. Stopa bezrobocia kształtuje się na poziomie wyższym od średniej wojewódzkiej i krajowej.

TABELA 1. PIEKARY ŚLĄSKIE. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI	1998	2002
Powierzchnia (km ²)	40,0	40,0
Ludność (tys. osób)	65,9	60,6
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (%)	23,5	20,2
Ludność w wieku produkcyjnym (%)	63,0	64,3
Ludność w wieku poprodukcyjnym (%)	13,5	15,5
Gęstość zaludnienia (osoby/km ²)	1650	1516
Przyrost naturalny	- 0,5	- 1,5
Saldo migracji	- 3,8	- 7,1
Zatrudnienie (tys. osób)	17,1	12,6
Struktura sektorowa zatrudnienia (%)		
Sektor I	0,3	0,3
Sektor II	64,7	58,2
Sektor III	35,0	41,5
Podmioty gospodarcze ogółem (liczba)	3142	3437
w tym: zakłady osób fizycznych	2560	2731
Bezrobocie (tys. osób)	1,6	4,5
Bezrobocie do 24 lat (%)	•	33,1
Długotrwale bezrobotni (%)	•	38,3
Stopa bezrobocia (%)	•	21,5
Dochody budżetu (zł/1 mieszk.)	981	1435
Nakłady inwestycyjne (zł/1 mieszk.)	•	533

Źródło: Roczniki statystyczne województwa śląskiego 1998 i 2003. Urząd Statystyczny w Katowicach

2.

MIASTO W PROCESIE PRZEMIAN SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

Na obszarze Piekar Śląskich występują w ostatnich latach istotne zmiany strukturalne dotyczące jego społeczności, gospodarki, infrastruktury i środowiska.

Wśród zmian pozytywnych warto podkreślić uzyskanie przez miasto statusu miasta na prawach powiatu. W mieście utworzona została sieć instytucji powiatowych w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, ubezpieczenia społecznego, skarbowości i rynku pracy. Dokonała się reforma systemu edukacji, w ramach której nastąpiło przejęcie i utworzenie nowych szkół (gimnazja i szkoły średnie), nastąpiła przebudowa kierunków kształcenia oraz ukształtowana została racjonalna sieć szkół.

Pozytywne zmiany zachodzą w społeczności lokalnej miasta. Zauważalna jest korzystna zmiana postaw i zachowań mieszkańców. Widoczne jest większe poszanowanie pracy, większa solidarność międzyludzka, większa dbałość o mienie komunalne, a także, co szczególnie istotne, pojawiła się samoorganizacja społeczna. Wymienione pozytywne zmiany postaw i zachowań wymagają wzmocnienia i wspomagania. Nowe inicjatywy środowisk lokalnych znajdują wsparcie ze strony gremiów zarządzających miastem. Są oznaki zawiązywania się bliższej współpracy władz miasta i przedstawicieli biznesu. Zwiększa się liczba małych firm prowadzonych przez osoby fizyczne. Miasto otwiera się na świat poprzez porozumienia z partnerskimi miastami za granicą (Czechy).

Do pozytywnych zmian należy zaliczyć modernizację i rozbudowę infrastruktury. Wyrażna poprawa nastąpiła w infrastrukturze drogowej. Powstały obwodnice odciążające centrum miasta. Poprawił się stan dróg i chodników. Ustalony został przebieg autostrady A-1 z korzystnymi dla miasta pobliskimi węzłami. Częściowo zmodernizowane i rozbudowane zostały sieci infrastruktury energetycznej, gazowej i telekomunikacyjnej oraz wodno-kanalizacyjnej.

Pozytywne zmiany mają miejsce w środowisku przyrodniczym miasta. Dzięki nim poprawiła się ogólna jakość środowiska. Dotyczy to w szczególności jakości powietrza i wody oraz gospodarki odpadami. W mieście likwidacji uległy przedsiębiorstwa produkcyjne uciążliwe dla środowiska.

Miasto Piekary Śląskie doświadcza równocześnie szeregu zmian negatywnych. Pogarsza się sytuacja gospodarcza. Nastąpił upadek dużych przedsiębiorstw takich jak Montomet i Zamet. Doszło do załamania przemysłu wydobywczego. Wspieranie rozwoju

przedsiębiorczości, naturalnego wzrostu istniejących małych firm oraz napływu do miasta biznesu i inwestorów zewnętrznych staje się wyzwaniem strategicznym dla władz miejskich.

Regres tradycyjnego przemysłu i pogarszająca się sytuacja gospodarcza wywołuje w mieście skutki społeczne dotykające coraz szersze grupy zawodowe i społeczne. W ostatnich kilku latach miasto utraciło prawie 5 tysięcy miejsc pracy, a liczba bezrobotnych uległa potrojeniu. Coraz więcej osób wymaga opieki i pomocy społecznej. Ubożeje społeczność lokalna i zmniejszają się dochody własne budżetu miasta.

Niekorzystny rozwój sytuacji gospodarczej i społecznej miasta znajduje odbicie w negatywnych tendencjach demograficznych, zmniejsza się dzietność rodzin, starzeje się społeczność lokalna, saldo migracji jest ujemne. Regres demograficzny znajduje wyraz w spadku liczby ludności. Pojawia się również zjawisko ukrytej degradacji środowiska. Powiększa się powierzchnia nieuporządkowanych terenów i wzrasta zapylenie na skutek rozbiórki hałd pod pozorem odzyskiwania surowców.

Bilans pozytywnych i negatywnych zmian wskazuje na przewagę tendencji regresywnych nad procesami kreacyjnymi. Piekary Śląskie zmniejszają swój potencjał ekonomiczny. Tendencje schyłkowe w tradycyjnej gospodarce miasta przeważają nad zalążkami tworzącej się, nowej tkanki gospodarczej miasta.

3.

ATUTY I POTENCJAŁY ROZWOJOWE MIASTA

Piekary Śląskie jak każde inne miasto nie są pozbawione atutów, to jest takich wartości, cech i zasobów których nie posiadają miasta i gminy ościenne.

Piekary Śląskie są wspólnie z Górą Świętej Anny duchową stolicą Górnego Śląska. Stanowią silny ośrodek kultu religijnego posiadający także walory turystyczne. W otoczeniu, miasto Piekary Śląskie kojarzy się przede wszystkim jako ośrodek kultu maryjnego i pielgrzymek stanowych mężczyzn i kobiet. Kompleks sakralny tworzą: Bazylika i Kalwaria. Infrastrukturalne wzmocnienie tego kompleksu wymaga urządzenia przedpola przy bazylice, zwiększenia liczby miejsc noclegowych i parkingowych oraz odpowiedniej obsługi gastronomicznej. Ważnym wyzwaniem dla Kościoła, władz miasta, jego społeczności, przedsiębiorców i instytucji jest wzbogacenie działalności kompleksu sakralnego Piekar Śląskich całoroczną ofertą i nowymi wydarzeniami w sferze religijnej, formacyjnej

i kulturalnej, przyciągającymi dzieci i młodzież. Ważne są także inicjatywy i ruchy społeczne, w tym ruch trzeźwościowy nawiązujący do tradycji księdza Alojzego Ficka, poszerzony o współcześnie znane, pleniące się uzależnienia.

Atutem miasta jest wysoki stopień identyfikacji elit i liderów lokalnych ze swoją małą ojczyzną a także wysoki stopień integracji społeczności miasta. Śląskość Piekar Śląskich jest czymś żywym, mogącym przyczynić się pozytywnie do budowania przyszłości miasta opartej na dobrej tradycji i trwałych wartościach. Miasto jest właścicielem jedyne w swoim rodzaju w regionie radia o typowo śląskim profilu. Oddziaływanie Radia Piekary na cały Górny Śląsk może przysłużyć się miastu w pokonywaniu jego trudności rozwojowych, wyrwać go ze schyłkowej tendencji jako jeszcze jednego w Aglomeracji Górnośląskiej cofającego się ośrodka górniczego. Aby tak się stało od elit lokalnych wymagane jest posiadanie strategicznej wizji rozwoju miasta i ich zaangażowanie się w budowę przyszłości Piekar wraz z różnymi środowiskami oraz grupami społecznymi i zawodowymi. Pomimo negatywnych zjawisk i tendencji, ludzie związani z miastem postrzegają je jako miejsce mające swój koloryt, niepowtarzalny klimat, posiadające pozytywną „osobowość”, jako „sympatyczną miejscowość, w której nie tylko da się żyć ale i można robić dobre interesy”. Budując pozytywny wizerunek miasta na żywej, śląskiej tożsamości promieniującej z Piekar Śląskich na aglomerację i region, niezbędne jest zadbanie o reprezentacyjne przestrzenie publiczne, o zabudowę i zieleń wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Trzeba zająć się zaniedbanymi kamienicami i bezładem zabudowy. Miasto i jego społeczność potrzebują ożywienia życia kulturalnego i rozrywkowego, wzbogacenia przestrzeni społecznej miasta o nowe instytucje, obiekty i urządzenia, imprezy kulturalne i rekreacyjne, które urozmaicałyby style spędzania czasu wolnego.

Wyzwaniem dla elit i władz lokalnych jest uczynienie z Piekar Śląskich miasta, które będąc ośrodkiem średniej wielkości, położonym w północnej części Aglomeracji Górnośląskiej, będzie postrzegane jako miasto otwarte i gościnne dla odwiedzających oraz przyjazne i przyciągające dla firm i inwestorów. Konieczne jest pokonanie bariery psychologicznej ludzi i firm postrzegających Piekary Śląskie wyłącznie jako znajdujący się w regresie ośrodek górniczy.

Piekary Śląskie mogą stać się ze względu na ich położenie w Aglomeracji Górnośląskiej ośrodkiem o dużej atrakcyjności inwestycyjnej. Miasto posiada rozbudowane i szybkie połączenia komunikacyjne z dużymi ośrodkami Aglomeracji, w tym z Katowicami, co może być podstawą formułowania atrakcyjnej oferty biznesowej. Miasto wymaga wypromowania w związku z projektowanym węzłem Autostrady A-1, skrzyżowaniem

autostrady z drogą główną przelotową 911, oraz z możliwością logistycznego wykorzystania bliskości lotniska Katowice – Pyrzowice.

Atutem miasta jest funkcjonowanie na jego terenie specjalistycznego szpitala o profilu ortopedyczno-chirurgiczno-urazowym. Szpital dysponuje 300 łózkami w salach 2-3 osobowych wyposażonych w system telewizji szpitalnej i system sygnalizacyjny. Przy szpitalu działa poradnia specjalistyczna oraz całodobowy oddział pomocy doraźnej. Personel szpitala stanowi wysoce specjalistyczna kadra medyczna pozwalająca na wykonywanie znacznej liczby, często bardzo skomplikowanych operacji z zastosowaniem nowoczesnych technologii medycznych. Istnienie takiego obiektu o renomie wykraczającej daleko poza region kształtuje pozytywny wizerunek miasta i propaguje wiedzę o nim daleko poza granice regionu. Różnorodne wsparcie udzielane kierownictwu szpitala w rozbudowie placówki, wzbogacenie wyposażenia i oferty usług medycznych oraz wzmocnienia jego infrastruktury może przysłużyć się miastu jako centrum specjalistycznych usług medycznych, a także w zakresie rozwoju usług kierowanych do osób i rodzin odwiedzających pacjentów specjalistycznego szpitala.

Atutem Piekar Śląskich mogą stać się środowiskowe walory zamieszkania w połączeniu z ich położeniem i dostępnością komunikacyjną. Miasto położone na obrzeżu terenów przemysłowych aglomeracji posiada tereny zielone mogące być podstawą dla sformułowania atrakcyjnej oferty rezydencjalnej i rekreacyjnej. Lasy Świerklanieckie i ekologiczna przestrzeń Kozłowej Góry w połączeniu z dobrą dostępnością komunikacyjną z centrum Aglomeracji oraz ze światem zewnętrznym może stanowić atrakcyjne miejsce zamieszkania dla osób ceniących sobie ciszę, spokój i bliskość wysp zieleni. Oferta rezydencjalna i rekreacyjna miasta budowana w oparciu o jego środowiskowy potencjał wymaga rozpoznania i ewaluacji. Pod tym względem Piekary Śląskie czekają na swoje odkrycie i wybranie do osiedlenia się przez nowych, potencjalnych mieszkańców.

Wymienione wyżej atuty Piekar Śląskich wymagają wykorzystania i wzmocnienia w powiązaniu wzajemnym. Dopiero wówczas wizja strategiczna miasta oraz jego oferta społeczna i biznesowa stanie się atrakcyjna i konkurencyjna w porównaniu z innymi, zbliżonymi wielkością i rangą ośrodkami Aglomeracji Górnośląskiej.

Oprócz swoich atutów miasto posiada także szereg potencjałów rozwojowych. Piekary Śląskie dysponują terenami inwestycyjno – budowlanymi. W mieście utworzona została Strefa Aktywności Gospodarczej. Tereny wchodzące w skład strefy mają uregulowane stosunki własnościowe. Jest ona wyposażona w niezbędną infrastrukturę i jest dogodnie skomunikowana z otoczeniem. Miasto posiada także wolne tereny poprzemysłowe,

które nadają się do rewitalizacji i podjęcia działalności produkcyjnej. Piekary Śląskie są po części nadal tradycyjnym ośrodkiem górniczym. Dwie połączone kopalnie węgla kamiennego mają pewną szansę przetrwania. Złóża węgla kamiennego zalegającego pod miastem mają niską zawartość siarki, a zakład przeróbczy węgla produkuje wysokiej jakości węgiel tzw. ekogroszek. Dla zachowania stabilności lokalnego rynku pracy niezbędne jest utrzymanie eksploatacji górniczej w mieście w średnim okresie czasu. Piekary Śląskie posiadają także pewien potencjał rolniczy. Część społeczności lokalnej zajmuje się produkcją rolną i utrzymuje się z rolnictwa. Możliwe jest wykorzystanie nieużytków, w tym terenów przemysłowych, do produkcji upraw przemysłowych, w tym do produkcji ekologicznego paliwa.

4.

WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA

Z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej miasta wynika, że Piekary Śląskie znajdują się w krytycznym punkcie swojego rozwoju. Znaczna część tradycyjnych potencjałów, którymi dysponowało miasto w przeszłości została wyczerpana, lub też ze względu na zmiany rynkowe uległa przewartościowaniu. Podstawowym problemem dla kształtowania rozwoju miasta w długiej perspektywie czasowej staje się dokonanie harmonijnego przejścia od tradycyjnych działalności gospodarczych do nowej, bardziej konkurencyjnej struktury gospodarczej, ograniczającej negatywne zjawiska na rynku pracy. Wejście miasta na ścieżkę trwałego rozwoju musi uwzględniać dwa główne nurty myślenia: nurt konserwatywny i nurt innowacyjny. Nurty te powinny prowadzić do wzmocnienia najbardziej „obiecujących” części struktur społecznych i gospodarczych przy jednoczesnym redukowaniu i ich „oczyszczaniu” ze zbędnych składowych. Rozwój miasta powinien być zorientowany na selekcję czynników i warunków, firm i działalności oraz na stworzeniu zdrowego rdzenia, wokół którego będzie możliwe podejmowanie działań o charakterze innowacyjnym. Piekary Śląskie, posiadają swoiste wyróżniające atuty. Niezwykle ważne jest wytyczenie i tworzenie nowych ścieżek rozwoju z ich wykorzystaniem.

Nurt konserwatywny powinien zmierzać do:

- podtrzymywania pozycji Piekar Śląskich jako „Duchowej Stolicy Śląska”,

- pielęgnowania tradycji śląskich oraz ich eksponowania na zewnątrz,
- rozwoju wyspecjalizowanych funkcji medycznych w oparciu o szpital chirurgii urazowej oraz rozwoju funkcji usługowych dla pacjentów szpitala i osób odwiedzających,
- restrukturyzacji przedsiębiorstw przemysłowych należących do tradycyjnych sektorów i udzielania im pomocy w utrzymaniu ich działalności w zakresie uzasadnionym wymaganiami rynkowymi,
- wsparcia dla dotychczas działających środowisk liderek oraz usunięcia blokad dla ich dalszego rozwoju, ich inicjatyw i projektów.

Nurt innowacyjny powinien prowadzić do:

- upowszechnienia zmian w sposobie myślenia o przyszłości miasta zarówno w obrębie władz miasta jak i wśród mieszkańców,
- skoncentrowania liderów lokalnych wokół nowego, wspólnego programu działania na rzecz rozwoju miasta,
- poprawy warunków dla prowadzenia biznesu w mieście, przyciągania inwestorów reprezentujących obiecujące – w sensie rynkowym – sektory działalności gospodarczej tworzące miejsca pracy zgodne z aspiracjami mieszkańców,
- poprawy estetyki zabudowy, porządku i zazielenienia miasta, ład przestrzennego,
- zmiany profilu wykształcenia i kwalifikacji zasobów ludzkich i podwyższania ich poziomu,
- kreowania produktu turystycznego wykorzystującego tradycje i religijną pozycję miasta,
- rozwoju kultury i rozrywki jako dziedzin podnoszących atrakcyjność miasta w oczach jego mieszkańców, zwłaszcza młodzieży i osób o wyższym wykształceniu.

Pomiędzy działaniami mieszczącymi się w nurcie konserwatywnym a innowacyjnym musi zostać zachowana równowaga i ciągłość, aby nie doprowadzić do destabilizacji społecznej i gospodarczej.

TABELA 2. MOCNE STRONY MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE

<p>ATUTY MIASTA:</p> <p>S1. Stolica duchowa Górnego Śląska – ośrodek kultu maryjnego i pielgrzymek stanowych mający także walory kulturalne i turystyczne. Kompleks sakralny obejmuje Bazylikę i Kalwarię.</p> <p>S2. Specjalistyczny szpital o profilu ortopedyczno-chirurgiczno-urazowym o randze regionalnej i ponadregionalnej, dysponujący 300 łózkami w salach 2-3 osobowych wyposażonych w system telewizji szpitalnej i system sygnalizacyjny. Przy szpitalu działa poradnia specjalistyczna oraz całodobowy oddział pomocy doraźnej.</p> <p>S3. Dogodne położenie miasta w układzie komunikacyjnym Aglomeracji Górnośląskiej – skrzyżowanie głównej drogi przelotowej Nr 911 z projektowaną autostradą A-1 oraz bliskość lotniska Katowice-Pyrzowice może być podstawą formułowania oferty biznesowej i inwestycyjnej.</p> <p>S4. Środowiskowe walory zamieszkania – miasto położone jest na obrzeżach obszarów przemysłowych Aglomeracji Górnośląskiej; może stanowić atrakcyjne miejsce zamieszkania dla osób ceniących ciszę, spokój i bliskość zielonych wysp Kozłowej Góry i Lasów Świerklanieckich.</p> <p>S5. Piekary Śląskie cechuje wysoki stopień identyfikacji społeczności i elit lokalnych ze swoją Małą Ojczyzną. Miasto jest także właścicielem jedynego w swoim rodzaju mass-medium: Radia Piekary o zasięgu regionalnym, o typowo śląskim profilu.</p>
<p>POTENCJAŁY ROZWOJOWE:</p> <p>S6. Bogata sieć powiązań komunikacyjnych z sąsiednimi miastami, zwłaszcza z dużymi ośrodkami Aglomeracji, w tym stolicą województwa Katowicami.</p> <p>S7. Potencjalne tereny sportowo-rekreacyjne Kozłowej Góry do zagospodarowania dla uprawiania różnych dyscyplin.</p> <p>S8. Tereny pod działalność gospodarczą, w tym tereny inwestycyjno-budowlane Strefy Aktywności Gospodarczej oraz nieruchomości przemysłowe zlikwidowanych dużych przedsiębiorstw.</p> <p>S9. Złóża węgla kamiennego o niskiej zawartości siarki i zakład przeróbczy węgla produkujący wysokiej jakości węgiel tzw. ekogroszek.</p> <p>S10. Potencjał rolniczy tkwiący w peryferyjnych uprawach rolnych, a także nieużytki możliwe do wykorzystania dla produkcji upraw przemysłowych, w tym do uzyskiwania ekologicznego paliwa.</p>

TABELA 3. SŁABE STRONY MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE

- W1. Tradycyjny ośrodek przemysłowy przeżywający regres ekonomiczny ze względu na upadek dużych przedsiębiorstw i utratę dużej liczby miejsc pracy.**
- W2. Regres demograficzny miasta wyrażający się ujemnym przyrostem naturalnym, ujemnym saldem migracji i znacznym spadkiem liczby mieszkańców.**
- W3. Miasto zaniedbane, o małej ilości zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych, o zabudowie wymagającej uporządkowania i odnowy architektonicznej.**
- W4. Miasto mało atrakcyjne dla inwestorów i firm ze względu na dominację procesów schyłkowych w gospodarce miasta, wysoką stopę bezrobocia oraz brak lokalnego systemu zachęt inwestycyjnych i lokalizacyjnych.**
- W5. Miasto nie posiada miejsc reprezentacyjnych, w szczególności brakuje wykształconego miejsca centralnego jakim jest rynek.**
- W6. Miasto o ubogiej ofercie spędzania wolnego czasu, w szczególności w dziedzinie kultury i rozrywki.**
- W7. Niski potencjał fiskalny miasta oraz poszerzająca się sfera ubóstwa.**

II.

DETERMINANTY ROZWOJU I WIZJA STRATEGICZNA MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE

1.

ZEWNETRZNE UWARUNKOWANIA DETERMINUJĄCE ROZWÓJ MIASTA

Z przeprowadzonego przez liderów lokalnych rozpoznania i uzgodnionej opinii całego Zespołu prowadzącego prace nad strategią rozwoju miasta Piekary Śląskie wynika, że należy brać pod uwagę siedem głównych grup czynników oddziałujących w największym stopniu na przyszły kształt miasta. Są to:

- uwarunkowania prawne stanowione na szczeblu centralnym,
- dyskryminacja samorządów terytorialnych w dziedzinie finansów publicznych przez budżet państwa,
- dostępność środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej dla samorządów lokalnych, biznesu oraz dla organizacji pozarządowych,
- przebudowa układu komunikacyjnego Aglomeracji Górnośląskiej,
- wysoka ranga Sanktuarium Piekarskiego na mapie sanktuariów Archidiecezji Górnośląskiej,
- korzyści ze współpracy ośrodków miejskich w ramach Aglomeracji Górnośląskiej,
- konkurowanie miast Aglomeracji Górnośląskiej.

Uwarunkowania prawne dotyczą recentralizacji polityki regionalnej, w tym scentralizowanego zarządzania funduszami europejskimi. Odnoszą się także do warunków działalności małych i średnich firm w zakresie obciążeń podatkowych, tworzenia nowych

miejsc pracy, oraz funkcjonowania organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania i gromadzenia środków finansowych.

Dyskryminacja samorządów terytorialnych odnosi się do sfery finansów publicznych. Budżety samorządów są drenowane przez nadmierny fiskalizm. Zbyt mało dochodów pozostaje w miejscu ich wypracowania. Sposób udzielania dotacji przez państwo do infrastruktury ponadlokalnej pozwala na znaczne ich zaniżanie w stosunku do skali zadań.

Możliwe są do pozyskania środki finansowe z funduszy europejskich w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. W pierwszym okresie 2004-2006 dotyczy to w szczególności działań objętych priorytetem „Rozwój lokalny”.

Przebudowa układu komunikacyjnego Aglomeracji Górnośląskiej, która otworzy miasto na świat, dotyczy budowy autostrady A-1 z węzłami w rejonie Bytomia i Wojkowic oraz rozbudowy wewnętrznej sieci komunikacyjnej aglomeracji zwiększającej dostępność mieszkańców i biznesu do usług oraz rynków największych ośrodków.

Wyjątkowa ranga Sanktuarium Piekarskiego na mapie sanktuariów Archidiecezji Górnośląskiej może skutkować rozwojem miasta w zależności od zamierzeń najwyższych władz kościelnych co do rozbudowy kompleksu sakralnego, znacznego poszerzenia w jego obrębie programu działalności duchowo-formacyjnej oraz społeczno-kulturalnej. Współpraca wyższych władz kościelnych i władz miasta dla rozwoju kompleksu sakralnego jak również jego bezpośredniego otoczenia może stać się ważnym czynnikiem rozwoju lokalnego.

Korzyści jakie Piekary Śląskie mogą uzyskać ze współpracy międzygminnej i międzypowiatowej organizowanej w ramach Aglomeracji Górnośląskiej obejmują takie dziedziny jak gospodarka wodno-ściekowa w tym rewitalizacja rzeki Brynicy i Szarlejki (współpraca z Bytomiem, Radzionkowem, Bobrownikami i Tapkowicami). Korzystny wpływ na rozwój miasta może mieć sąsiedztwo Świerklańca i Orzecha, zwłaszcza w dziedzinie zabudowy jednorodzinnej i obszarów rekreacyjnych. Bliskość dużych ośrodków zwiększa dostępność do instytucji kulturalnych wyższej rangi. Dotyczy to zwłaszcza Bytomia i Katowic. Korzyść ze współpracy Piekar Śląskich z ościennymi gminami zależeć będzie od ich rozwoju gospodarczego i postępu w budowaniu nowej gospodarki.

W zakresie aglomeracyjnych uwarunkowań rozwoju Piekar Śląskich ważną funkcję spełniają mechanizmy konkurencji. Konkurencyjne w stosunku do firm piekarskich są firmy działające w miastach ościennych. Duża konkurencja ma miejsce na rynku inwestorów. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna i duże miasta przechwytyją inwestorów. Dla podniesienia i wyrównania atrakcyjności inwestycyjnej tego obszaru niezbędne jest poszerzenie zasięgu terytorialnego KSSE o takie miasta – obok Piekar Śląskich –

jak Siemianowice Śląskie, Ruda Śląska, Świętochłowice, Chorzów, Zabrze i Bytom. Piekary Śląskie odczuwają presję konkurencyjną w zakresie usług publicznych ze strony Bytomia i Tarnowskich Gór.

2.

WEWNĘTRZNE CZYNNIKI PRZEMIAN SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH W MIEŚCIE

Według uzgodnionej oceny Zespołu osób uczestniczących w pracach nad tworzeniem strategii rozwoju miasta Piekary Śląskie istnieje pięć grup czynników, od których kształtowania się zależęć będą perspektywy wewnętrznej dynamiki społeczno-gospodarczej miasta. Zaliczono do nich:

- Piekary Śląskie jako ośrodek górniczy,
- poczucie zagrożenia egzystencji ekonomicznej przez mieszkańców,
- regres demograficzny miasta,
- apatia społeczna i klimat zniechęcenia części grup społeczno-zawodowych,
- rosnące aspiracje życiowe mieszkańców, zwłaszcza ludzi młodych.

Pozycja „startowa” w kreowaniu wizji rozwoju miasta zależy w dużym stopniu od perspektywy czasowej utrzymania się przy życiu i wydobywania na obecnym poziomie Zakładu Górniczego Piekary – największego pracodawcy w mieście po zlikwidowaniu innych dużych przedsiębiorstw. Przesunięcie w czasie likwidacji kopalni zależęć będzie od decyzji rządowych w dziedzinie restrukturyzacji śląskiego górnictwa węgla kamiennego oraz od racjonalnego gospodarowania złożami i umiejętności menedżerskich personelu kopalni.

Niezwykle istotne dla perspektyw rozwojowych miasta jest zahamowanie regresu demograficznego. Od 10 lat Piekary Śląskie podlegają negatywnym tendencjom w zakresie rozwoju i ruchu demograficznego. Utrzymywanie się dotychczasowych tendencji regresu biologicznego i odpływu ludności grozi degradacją rangi miasta mającego obecnie status powiatu w horyzoncie czasu objętym strategią. Bez mobilizacji mieszkańców, lokalnego biznesu i władz miasta ukierunkowanych na wzrost aktywności społecznej i gospodarczej, na przebudowę tradycyjnego górniczo-hutniczego wizerunku miasta oraz na wzmocnienie jego atrakcyjności dla ludzi i firm, następować będzie dalsza utrata przez Piekary Śląskie

potencjału demograficznego i pozycji ekonomicznej, a także jego dotychczasowego statusu administracyjnego.

W Piekarach Śląskich przełamania wymagają negatywne czynniki o podłożu psychologicznym. Z jednej strony, w mieście narasta poczucie zagrożenia egzystencji ekonomicznej. Z drugiej strony, wzrost bezrobocia, spadek dochodów, zjawiska patologii wśród dzieci i młodzieży powodują lęk przed biedą i ubóstwem.

Wśród grup społeczno-zawodowych związanych z tradycyjną gospodarką szerzy się zjawisko apatii społecznej. Występuje brak odwagi w tworzeniu własnych firm. Słaba jest aktywność w poszukiwaniu pracy. Zniechęceni i niskiemu udziałowi w życiu publicznym towarzyszy generalnie małe zainteresowanie życiem społeczno-gospodarczym miasta. Wszystko to wskazuje na relatywnie trudne warunki ponownego wchodzenia miasta na ścieżkę rozwojową poprzez mobilizację i wzmacnianie wewnętrznego potencjału ludzkiego i społecznego.

W mieście zachodzą i zachodzą będą zmiany społeczno-kulturowe skutkujące wzrostem ruchliwości i aktywności mieszkańców miasta. Coraz liczniejsza będzie rzesza mieszkańców o średnim i wyższym wykształceniu. Tworząca się nowa, jakościowo lepsza generacja kapitału ludzkiego może stać się podstawą formułowania bardziej optymistycznego scenariusza perspektyw rozwojowych miasta. Ważnym impulsem procesów rozwojowych będzie wzrost wymagań ludzi młodych co do warunków i jakości życia w mieście, a także rosnąca świadomość konieczności konkurowania w przestrzeni nie tylko aglomeracyjnej i krajowej, ale jeszcze silniej w zjednoczonej Europie i na jednolitym rynku europejskim.

3.

WIZJA STRATEGICZNA MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE

Wizję strategiczną miasta Piekary Śląskie określają cztery podstawowe wyznaczniki:

- Wyznacznik 1.** Piekary Śląskie pozostaną ośrodkiem o zdecentralizowanej strukturze osadniczej i o zachowanym poczuciu tożsamości tworzących go miejscowości i osiedli.
- Wyznacznik 2.** Piekary Śląskie staną się w aglomeracji i regionie ośrodkiem wyspecjalizowanych funkcji, usług i wyposażenia na bazie kompleksu sakralnego i szpitala ortopedyczno-chirurgiczno-urazowego.
- Wyznacznik 3.** Piekary Śląskie posiadać będą zróżnicowaną strukturę gospodarczą. Stare i nowe działalności gospodarcze złożą się na konkurencyjną bazę ekonomiczną miasta zapewniającą równowagę na lokalnym rynku pracy.
- Wyznacznik 4.** Piekary Śląskie zapewnią mieszkańcom standard i jakość życia zbliżoną do warunków europejskich w zakresie bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego oraz warunków zamieszkania i dostępności usług publicznych.

Przed władzami i mieszkańcami miasta stoją cztery strategiczne wyzwania. Po pierwsze, jest to wyzwanie architektonicznego uporządkowania zabudowy i krajobrazu miasta. Po drugie, jest to wyzwanie wykreowania wspólnie z zewnętrznymi ośrodkami zarządzającymi i decyzyjnymi atrakcyjnej oferty funkcji, usług i wyposażenia w odniesieniu do kompleksu sakralnego i specjalistycznego szpitala, wraz z ich bezpośrednim sąsiedztwem. Po trzecie, jest to wyzwanie przywrócenia równowagi na lokalnym rynku pracy w powiązaniu z ofertą inwestycyjną i biznesową oraz systemem zachęt kierowanych do przedsiębiorców i inwestorów. Po czwarte, jest to wspieranie likwidacji luki cywilizacyjnej oraz w poziomie i jakości życia mieszkańców, stosownie do standardów i wymagań unijnych.

Podjęcie wymienionych wyzwań i sprostanie im przez środowiska przywódcze, przedsiębiorcze i profesjonalne miasta stanowi podstawę odbudowy pozycji ekonomicznej Piekar Śląskich. Będzie stanowić o tym, że miasto pozostanie ośrodkiem średniej wielkości

i będzie postrzegane w Aglomeracji Górnośląskiej, jako ważna jej składowa. W mieście zostanie odbudowana równowaga ekonomiczna, demograficzna i ekologiczna.

Piekary Śląskie jako średniej wielkości ośrodek miejski Aglomeracji Górnośląskiej pozostaną miastem o zdecentralizowanej strukturze osadniczej obejmującej tradycyjne miejscowości stanowiące dzielnice miasta. Centrum miasta stanowić będzie przestrzeń publiczną związaną z siedzibą władz administracji i instytucji publicznych, z lokalizacją instytucji kultury i ochrony zdrowia oraz handlu i usług. Centrum miasta obejmuje rejon ulicy Wyszyńskiego i ulicy Bytomskiej. Miejsce centralnym pozostanie przestrzeń sakralna związana z Sanktuarium Matki Boskiej Piekarskiej, wraz z terenem przyległym i ciągiem komunikacyjnym ulicy Bytomskiej. W strukturze osadniczej Piekar Śląskich zachowana zostanie tożsamość tradycyjnej odrębności miejscowości i osiedli mieszkaniowych. Piekary Śląskie będą ośrodkiem miejskim architektonicznie uporządkowanym, bez typowych dla schyłkowych ośrodków górniczych dzielnic biedoty i środowisk patologicznych.

Piekary Śląskie utrwala swój wizerunek jako Centrum Duchowe Archidiecezji Górnośląskiej, centrum pielgrzymkowe harmonijnie wzbogacone ofertą turystyczno-rekreacyjną i gastronomiczno – hotelarską. Na wizerunek Piekar Śląskich, jako specyficznego ośrodka Aglomeracji Katowickiej, złożą się funkcje miasta w dziedzinie wyspecjalizowanych usług medycznych. Usługi te swym zasięgiem obejmują obszar Polski Południowej a ich wysoka ranga wiązać się także będzie z rozwojem towarzyszącej oferty logistycznej.

Piekary Śląskie przestaną być kojarzone poprzez stereotyp gminy górniczej. Wykorzystanie przemysłowych terenów i infrastruktury, użycie instrumentu jakim jest Strefa Aktywności Gospodarczej oraz partnerska współpraca sektora publicznego i prywatnego doprowadzi do regeneracji ekonomicznej miasta. Na bazę ekonomiczną Piekar Śląskich złożą się przede wszystkim prężny sektor małej i średniej przedsiębiorczości, tradycyjne rzemiosło, a także częściowo gospodarstwa rolne. Ważnym sektorem gospodarki miasta stanie się sektor usług. Nowe działalności gospodarcze, połączone z nową, o wyższym poziomie wykształcenia i kwalifikacji generacją kapitału ludzkiego zadecydują o nowym profilu Piekar Śląskich jako ośrodka usługowego i wytwórczego Aglomeracji Górnośląskiej.

Piekary Śląskie zapewnią swoim mieszkańcom i osobom odwiedzającym miasto usługi publiczne spełniające współczesne standardy cywilizacyjne. W środowisku naturalnym zostanie odbudowana równowaga ekologiczna. Wysoki poziom zatrudnialności zapewni mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa. W horyzoncie czasu objętym strategią wzbogaceni ulegnie oferta kulturalna i rekreacyjna oraz uzyskane zostaną warunki życia zbliżone do europejskich standardów.

III.

PRIORYTETY ROZWOJOWE, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE

Osiągnięcie wizji strategicznego rozwoju miasta Piekary Śląskie następować będzie poprzez ustalenie czterech priorytetów i celów strategicznych. Są to priorytety i cele strategiczne w dziedzinie:

- działalności i funkcji,
- zasobów ludzkich,
- infrastruktury,
- rozwoju kulturowego.

Ustalone priorytety i cele strategiczne ułatwią i przyspieszą wejście miasta poddanego od kilkunastu lat regresowi ekonomicznemu i demograficznemu na ścieżkę trwałego rozwoju.

Rys. 1 Strategia rozwoju miasta Piekary Śląskie

1.

PRIORYTET ROZWOJOWY, CEL STRATEGICZNY I CELE OPERACYJNE W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI I FUNKCJI

PRIORYTET 1

NOWE INICJATYWY I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZE

Upadek dużych przedsiębiorstw państwowych, zagrożenie dalszego wydobycia węgla kamiennego, wysokie bezrobocie i spadek liczby ludności miasta skłania do położenia nacisku na rozwój nowych inicjatyw i działalności gospodarczych. Wykorzystanie poprzemysłowej infrastruktury, zabudowy, oraz terenów stanowi aktywa materialne, w oparciu o które niezbędne jest stymulowanie powstania nowej, różnorodnej wytwórczości. Źródłem nowych miejsc pracy powinien stać się rozwój sektora usług w oparciu o wyróżniające atuty miasta. Ważne jest wspieranie rozwoju nowo powstających centrów biznesowo – handlowych.

CEL STRATEGICZNY 1

NOWE MIEJSCA PRACY TWORZONE PRZEZ MAŁĄ I ŚREDNIĄ PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ ORAZ WYSPECJALIZOWANE FUNKCJE PRZY WYKORZYSTANIU WEWNĘTRZNEGO POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO MIASTA.

CELE OPERACYJNE:

- CEL OPERACYJNY 1.1. POWSTAWANIE I WZMACNIANIE MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW.**
- CEL OPERACYJNY 1.2. UMACNIANIE POZYCJI BAZYLIKI PIEKARSKIEJ JAKO REGIONALNEGO CENTRUM RUCHU PIELGRZYMKOWEGO.**
- CEL OPERACYJNY 1.3. ROZWÓJ USŁUG MEDYCZNYCH, REHABILITACYJNYCH I OPIEKUŃCZYCH.**
- CEL OPERACYJNY 1.4. DOSTOSOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH DO WYMAGAŃ RYNKU.**

2.

PRIORYTET ROZWOJOWY, CEL STRATEGICZNY I CELE OPERACYJNE W ZAKRESIE ZASOBÓW LUDZKICH

PRIORYTET 2

ROZWÓJ I WYKORZYSTANIE KAPITAŁU LUDZKIEGO

W mieście niezbędne jest powstrzymanie procesu degradacji zawodowej zasobów ludzkich. Jest to degradacja w wymiarze ekonomicznym, społecznym i psychologicznym. Na pierwszy plan wysuwa się wsparcie ludzi młodych dążących do samozatrudnienia i tworzenia własnego biznesu, podniesienie kwalifikacji i przekwalifikowania zawodowe, podniesienie jakości kształcenia we wszystkich typach szkół, preferowanie i upowszechnianie nauki dwóch języków obcych, w tym języka angielskiego oraz zaistnienie w społeczności miasta klasy średniej oraz lokalnej elity intelektualnej.

CEL STRATEGICZNY 2

**PODNOSZENIE POZIOMU WYKSZTAŁCENIA I KWALIFIKACJI
ZAWODOWYCH MIESZKAŃCÓW,
W ZAKRESIE ODPOWIADAJĄCYM WYMAGANIOM RYNKU PRACY.**

CELE OPERACYJNE:

- CEL OPERACYJNY 2.1. DOSTOSOWANIE DZIAŁALNOŚCI PIEKARSKICH SZKÓŁ
DO WYMAGAŃ RYNKU PRACY.**
- CEL OPERACYJNY 2.2. ZWIĘKSZENIE MOŻLIWOŚCI PODNOSZENIA I NABYWANIA
KWALIFIKACJI ZWIĘKSZAJĄCYCH SZANSE NA UTRZYMANIE
LUB ZDOBYCIE PRACY.**

3.

PRIORYTET ROZWOJOWY, CEL STRATEGICZNY I CELE OPERACYJNE W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY

PRIORYTET 3

MODERNIZACJA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury dotyczy wewnętrznego układu komunikacyjnego, w tym modernizacji dróg i budowy dwóch obwodnic, rozbudowy sieci komunikacyjnej i modernizacji oczyszczalni ścieków, rewitalizacji Szarlejki i Brynicy, budowy nowej ciepłowni miejskiej i rozbudowy sieci gazowej, uzbrojenia terenów inwestycyjnych, rozwoju infrastruktury terenów związanych z kompleksem sakralnym oraz wyspecjalizowanym szpitalem. Realizacja całego pakietu przedsięwzięć infrastrukturalnych jest niezbędna dla podniesienia atrakcyjności miasta i wzmocnienia jego wewnętrznego potencjału rozwojowego.

CEL STRATEGICZNY 3

**UPORZĄDKOWANIE I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY W ZAKRESIE: OCHRONY
ŚRODOWISKA, WSPIERANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZYCH,
WSPIERANIA WYSPECJALIZOWANYCH FUNKCJI.**

CELE OPERACYJNE:

- CEL OPERACYJNY 3.1. OGRANICZENIE NEGATYWNEGO WPLYWU GOSPODARKI
I OSADNICTWA NA ŚRODOWISKO NATURALNE.**
- CEL OPERACYJNY 3.2. KSZTAŁTOWANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO MIASTA
W OPARCIU O POSIADANE ZASOBY WZBOGACANE PRZEZ
ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĘ GOSPODARCZĄ.**
- CEL OPERACYJNY 3.3. WYELIMINOWANIE BARIER KOMUNIKACYJNYCH
HAMUJĄCYCH ROZWÓJ GOSPODARCZY I SPOŁECZNY.**

4.

PRIORYTET ROZWOJOWY, CEL STRATEGICZNY I CELE OPERACYJNE W ZAKRESIE ROZWOJU KULTUROWEGO

PRIORYTET 4

ROZWÓJ KULTUROWY MIASTA

Tradycje i tożsamość miasta wymagają zintensyfikowania działalności kulturalnej w nawiązaniu do wartości śląskich Ziemi Piekarskiej. Wzbogacenie życia kulturalnego powinno następować z poszanowaniem tożsamości poszczególnych dzielnic miasta. Integracja wewnętrzna miasta wymaga zaangażowania się wszystkich ważnych uczestników sceny lokalnej na rzecz wytworzenia centrum administracyjnego, kulturalnego i usługowo-handlowego miasta. Stworzenie centrum miasta, wytworzenie reprezentacyjnych przestrzeni publicznych oraz zagospodarowanie takich miejsc centralnych jak Sanktuarium Piekarskie oraz specjalistyczny szpital, przyczyni się do umocnienia pozycji Piekar Śląskich w grupie miast średniej wielkości w Aglomeracji Górnośląskiej.

CEL STRATEGICZNY 4

**PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI MIASTA POPRZEZ UKSZTAŁTOWANIE
CENTRUM MIASTA I ATRAKCYJNĄ OFERTĘ SPĘDZENIA CZASU WOLNEGO.**

CELE OPERACYJNE:

- CEL OPERACYJNY 4.1. WYSOKA ATRAKCYJNOŚĆ FUNKCJONALNA
I ARCHITEKTONICZNA MIASTA DLA MIESZKAŃCÓW
I ODWIEDZAJĄCYCH.**
- CEL OPERACYJNY 4.2. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI MIESZKAŃCÓW
I ODWIEDZAJĄCYCH DO STOJĄCYCH NA WYSOKIM
POZIOMIE USŁUG KULTURALNYCH, ROZRYWKOWYCH
I REKREACYJNYCH.**
- CEL OPERACYJNY 4.3. TWORZENIE MOŻLIWOŚCI DLA PODEJMOWANIA
AKTYWNOŚCI NA POLU SPOŁECZNYM I GOSPODARCZYM
PRZEZ MIESZKAŃCÓW MIASTA.**

IV.

KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROJEKTY ROZWOJOWE MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE

Wdrażanie strategii rozwoju miasta Piekary Śląskie zapewnią podstawowe kierunki działań oraz priorytetowe projekty. Ponadto, w trakcie prac nad strategią wykreowano 17 pomysłów na projekty, które zostaną zachowane w bazie danych miasta do ewentualnego wykorzystania w przyszłości.

TABELA 2. KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROJEKTY ROZWOJOWE.

PRIORYTETY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PROJEKTY PRIORYTETOWE	PROJEKTY POZOSTAŁE
Priorytet 1	7	18	4
Priorytet 2	3	14	6
Priorytet 3	5	11	6
Priorytet 4	4	10	3
Ogółem	19	53	19

1.

KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROJEKTY ROZWOJOWE OBJĘTE PRIORYTETEM „NOWE INICJATYWY I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZE”

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.1.1. TWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU LOKALNEGO BIZNESU

PROJEKTY PRIORYTETOWE

1. TWORZENIE NOWYCH OBSZARÓW DLA INWESTORÓW.
2. REALIZACJA PROCESU PROMOCJI STREFY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ WŚRÓD MIESZKAŃCÓW I LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORCÓW.
3. UTWORZENIE INKUBATORA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I PUNKTU KONSULTACYJNO-DORADCZEGO DLA PRZEDSIĘBIORCÓW UŁATWIAJĄCYCH START MAŁYCH FIRM I TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY.
4. STWORZENIE MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZEDSIĘWZIĘĆ PUBLICZNYCH ADRESOWANEGO DO SEKTORA PRYWATNYCH WYKONAWCÓW.

PROJEKTY POZOSTAŁE

5. PROGRAM PROMOCJI FIRM MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE.
6. TWORZENIE SYSTEMU PREFERENCJI DLA MIESZKAŃCÓW MIASTA ZAKŁADAJĄCYCH WŁASNĄ FIRME.

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.1.2. WZMACNIANIE SIECI WSPÓŁPRACY Z UDZIAŁEM LOKALNEGO BIZNESU

PROJEKTY PRIORYTETOWE

1. OPRACOWANIE PROGRAMU ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W MIEŚCIE- RADA DO SPRAW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI PRZY PREZYDENCIE MIASTA.

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.1.3.

**WSPIERANIE ROZWOJU MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW
OBSŁUGUJĄCYCH RUCH TURYSTYCZNY**

PROJEKTY PRIORYTETOWE

- 1. OPRACOWANIE PROGRAMU ROZWOJU TURYSTYKI I PROMOCJI TURYSTYCZNEJ MIASTA.**
- 2. INWENTARYZACJA OBIEKTÓW I BAZY TURYSTYCZNEJ MIASTA.**

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.2.1.

ROZWIJANIE INFRASTRUKTURY OBSŁUGI RUCHU PIELGRZYMKOWEGO

PROJEKTY PRIORYTETOWE

- 1. UTWORZENIE STAŁEJ GRUPY ROBOCZEJ: WŁADZ MIASTA, DUCHOWIEŃSTWA, RADY DO SPRAW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI DLA ROZWOJU RUCHU PIELGRZYMKOWEGO.**
- 2. OPRACOWANIE PROJEKTU ARCHITEKTONICZNO-URBANISTYCZNEGO ZAGOSPODAROWANIA TERENU WOKÓŁ KOMPLEKSU SANKTUARYJNEGO.**
- 3. BUDOWA PARKINGÓW W REJONIE SANKTUARIUM PIEKARSKIEGO.**
- 4. ROZBUDOWA CENTRUM PIELGRZYMKOWEGO: HOTEL, SALA KONFERENCYJNA, ZAPLECZE GASTRONOMICZNE, GASTRONOMIA OGÓLNODOSTĘPNA (SZYBKA OBSŁUGA).**

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.3.1.

**ROZWÓJ FUNKCJI USŁUGOWYCH SKONCENTROWANYCH WOKÓŁ
WOJEWÓDZKIEGO SZPITALA CHIRURGII URAZOWEJ**

PROJEKTY PRIORYTETOWE

1. WSPIERANIE BUDOWY NOWEGO PAWILONU OPERACYJNEGO.
2. WSPIERANIE NOWYCH DZIAŁALNOŚCI MEDYCZNYCH W SZPITALU.
3. BUDOWA ŁADOWISKA DLA HELIKOPTERÓW SANITARNYCH.
4. BUDOWA PARKINGU WRAZ Z DROGAMI DOJAZDOWYMI DO SZPITALA.

PROJEKTY POZOSTAŁE

1. BUDOWA ZAPLECZA HOTELOWO-GASTRONOMICZNEGO
2. WSPIERANIE TWORZENIA ZAPLECZA REHABILITACYJNEGO

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.3.2.

**ROZWIJANIE NOWYCH USŁUG MEDYCZNYCH, REHABILITACYJNYCH
I OPIEKUŃCZYCH**

PROJEKTY PRIORYTETOWE

1. MODERNIZACJA SZPITALA MIEJSKIEGO, DOSTOSOWANIE STRUKTURY I MOŻLIWOŚCI SZPITALA DO RYNKU MEDYCZNEGO NP. PRZEZ UTWORZENIE ODDZIAŁU OPIEKUŃCZO-PIELĘGNACYJNEGO LUB ODDZIAŁU O WYSPECJALIZOWANYM PROFILU REHABILITACYJNYM.
2. ROZWÓJ BAZY MATERIALNEJ (ZASOBÓW GMINY) DLA USŁUG MEDYCZNYCH, REHABILITACYJNYCH, I OPIEKUŃCZYCH :
 - UTWORZENIE DOMU SPOKOJNEJ STAROŚCI (DOMU SENIORA)
 - UTWORZENIE HOSPICJUM
 - UTWORZENIE WARSZTATÓW TERAPII ZAJĘCIOWEJ

KIERUNEK DZIAŁAŃ 1.4.1.

**POMOC INFORMACYJNA I SZKOLENIOWA DLA GOSPODARSTW ROLNYCH
W SPEŁNIENIU WYMAGAŃ UE.**

PROJEKTY PRIORYTETOWE

1. OKREŚLENIE PROGRAMU STYMULUJĄCEGO ROZWÓJ GOSPODARSTW ROLNYCH.

2.

KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROJEKTY ROZWOJOWE OBJĘTE PRIORYTETEM „ROZWÓJ I WYKORZYSTANIE KAPITAŁU LUDZKIEGO”

KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.1.1.

KSZTAŁTOWANIE DZIAŁALNOŚCI SZKÓŁ W KOORDYNACJI Z POTRZEBAMI RYNKU PRACY.

PROJEKTY PRIORYTETOWE

- 1. KOMPLEKSOWE MONITOROWANIE LOKALNEGO RYNKU PRACY.**
- 2. STAŁA AKTUALIZACJA WYKAZU POTRZEBNYCH KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W MIEŚCIE
W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB RYNKU PRACY – MONITOROWANIE W ODSTĘPACH
CYKLICZNYCH.**
- 3. SYSTEMATYCZNA MODYFIKACJA KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA I PROGRAMÓW NAUCZANIA
NA SZCZEBLU PONADGIMNAZJALNYM W ZGODZIE ZE ZMIENIAJĄCYMI SIĘ
WYMAGANIAMI RYNKU PRACY.**

PROJEKTY POZOSTAŁE

- 4. MONITOROWANIE REGIONALNYCH I KRAJOWYCH ROZWIĄZAŃ STOSOWANYCH
W DZIEDZINIE EDUKACJI POPRAWIAJĄCYCH SYTUACJĘ NA RYNKU PRACY I ICH
ADAPTACJA NA POTRZEBY PIEKARSKIEGO RYNKU PRACY.**

KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.1.2.

PODNOSZENIE JAKOŚCI KSZTAŁCENIA WE WSZYSTKICH TYPACH SZKÓŁ.

PROJEKTY PRIORYTETOWE

- 1. STWORZENIE NOWEJ KONCEPCJI ZARZĄDZANIA PLACÓWKAMI OŚWIATOWYMI W MIEŚCIE.**
- 2. STWORZENIE ZESPOŁU DORADCÓW METODYCZNYCH W SZKOŁACH W CELU PODNIESIENIA JAKOŚCI PRACY PLACÓWEK OŚWIATOWYCH.**
- 3. KIEROWANIE DYREKTORÓW PIEKARSKICH SZKÓŁ NA SZKOLENIA PRZYGOTOWUJĄCE DO NOWEGO MODELU ZARZĄDZANIA ZESPOŁAMI LUDZKIMI I ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ.**
- 4. STWORZENIE SYSTEMU PROMOCJI NOWATORSKICH ROZWIĄZAŃ WYCHOWAWCZYCH, DYDAKTYCZNYCH I OPIEKUŃCZYCH W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH**
- 5. WDROŻENIE PROGRAMU PROMOCJI NAJZDOLNIEJSZYCH UCZNIÓW PIEKARSKICH SZKÓŁ.**
- 6. WZBOGACANIE PROGRAMÓW NAUCZANIA O KSZTAŁTOWANIE POSTAW SPOŁECZNYCH I ROZWIJANIE ZAINTERESOWAŃ.**
- 7. STWORZENIE KOMPLEKSOWEJ OFERTY SZKOLEŃ, KURSÓW (RÓWNIEŻ JĘZYKOWYCH) DLA MŁODZIEŻY I DZIECI W PLACÓWKACH POZASZKOLNYCH (W TYM W DOMACH KULTURY).**
- 8. MODERNIZACJA I DOPOSAŻENIE SZKÓŁ PODSTAWOWYCH, GIMNAZJALNYCH I PONADGIMNAZJALNYCH.**
- 9. RACJONALIZACJA SIECI PLACÓWEK PRZEDSZKOLNYCH I SZKOLNYCH.**

PROJEKTY POZOSTAŁE

- 10. ZWIĘKSZENIE LICZBY ZAJĘĆ POZALEKCYJNYCH W SZKOŁACH (SEKCJE SPORTOWE, KOŁA ZAINTERESOWAŃ, ZAJĘCIA TERAPEUTYCZNE).**
- 11. PROMOWANIE KONTAKTÓW SZKÓŁ Z MIASTAMI PARTNERSKIMI.**
- 12. STWORZENIE INFORMATORA O PIEKARSKICH PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH I KULTURALNYCH ZAWIERAJĄCEGO DANE DOTYCZĄCE: PROGRAMÓW AUTORSKICH, EKSPERYMENTÓW I INNOWACJI, LICZBY UCZNIÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAMY/TOKI INDYWIDUALNE.**

**KIERUNEK DZIAŁAŃ 2.2.1.
ROZWÓJ SYSTEMU KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO**

PROJEKTY PRIORYTETOWE

- 1. PROGRAM ADAPTACYJNO-SZKOLENIOWY PRZEZNACZONY DLA MŁODZIEŻY DO LAT 24, Z UWZGLĘDNIENIEM OSÓB DOTYCHCZAS NIEPRACUJĄCYCH I NIEPOSIADAJĄCYCH ZAWODU (FINANSOWANY ZE ŚRODKÓW EFS).**
- 2. UTWORZENIE OŚRODKA ROZWOJU KARIERY ZAWODOWEJ W PUP PIEKARY ŚLĄSKIE.**

PROJEKTY POZOSTAŁE

- 3. CENTRUM DORADZTWA ZAWODOWEGO I KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W MIEŚCIE.**
- 4. STWORZENIE CENTRUM JĘZYKÓW OBCYCH W MIEŚCIE.**

3.

KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROJEKTY ROZWOJOWE OBJĘTE PRIORYTETEM „MODERNIZACJA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY”

KIERUNEK DZIAŁAŃ 3.1.1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY OCHRONY ŚRODOWISKA

PROJEKTY PRIORYTETOWE

- 1. KOMPLEKSOWE UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ GMINY PIEKARY ŚLĄSKIE.**
- 2. UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI ODPADAMI POPRZEMYSŁOWYMI I NIEBEZPIECZNYMI.**
- 3. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA.**

PROJEKTY POZOSTAŁE

- 4. TERENY POPRZEMYSŁOWE, PARKOWO-LEŚNE I ZIELONE MIASTA.**
- 5. WSPIERANIE BUDOWY CENTRALNEGO ŹRÓDŁA CIEPŁA WRAZ ZE ZINTEGROWANYM SYSTEMEM CIEPŁOWNICZYM DLA MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE.**

KIERUNEK DZIAŁAŃ 3.2.1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY GOSPODARCZEJ

PROJEKTY PRIORYTETOWE

- 1. OPRACOWANIE PROGRAMU REWITALIZACJI TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH GÓRNICZO-HUTNICZYCH.**
- 2. PRZYGOTOWANIE TERENÓW DLA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I POD ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ.**
- 3. PROMOCJA ATRAKCYJNYCH TERENÓW DLA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I POD ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ**

PROJEKTY POZOSTAŁE

- 4. OPRACOWANIE KONCEPCJI POWOŁANIA MIEJSKIEGO HOLDINGU (WODA, KANALIZACJA, ODPADY, CIEPŁO ITP.)**

KIERUNEK DZIAŁAŃ 3.3.1.

POPRAWA ZEWNĘTRZNEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ MIASTA

PROJEKTY PRIORYTETOWE

1. ROZBUDOWA POŁĄCZEŃ KOMUNIKACYJNYCH Z OBWODNICAMI MIASTA.
2. LOGISTYCZNE WYKORZYSTANIE PROJEKTOWANEJ AUTOSTRADY A1.

PROJEKTY POZOSTAŁE

3. WSPIERANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ MODERNIZACJI DROGI KRAJOWEJ NR 4 NA ODCINKU BYTOM-BĘDZIN.
4. PROGRAM MODERNIZACJI OŚWIETLENIA ULICZNEGO.

KIERUNEK DZIAŁAŃ 3.3.2.

PRZEBUDOWA WEWNĘTRZNEGO UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO MIASTA

PROJEKTY PRIORYTETOWE

1. PRZEBUDOWA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO DLA PROJEKTOWANYCH FUNKCJI SANKTUARIUM MARYJNEGO.
2. PRZEBUDOWA UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO DLA PROJEKTOWANYCH FUNKCJI SZPITALA CHIRURGII URAZOWEJ.

PROJEKTY POZOSTAŁE

3. BUDOWA WEWNĘTRZNYCH POŁĄCZEŃ DROGOWYCH: UL. JANA PAWŁA II Z OBWODOWĄ ZACHODNIĄ, UL. K. MIARKI Z OBWODOWĄ ZACHODNIĄ I UL. M. C. SKŁODOWSKIEJ Z UL. SADOWSKIEGO.

**KIERUNEK DZIAŁAŃ 3.3.3.
MIEJSKA SIEĆ KOMPUTEROWA**

PROJEKTY PRIORYTETOWE

1. MIEJSKA SIEĆ KOMPUTEROWA

4.

KIERUNKI DZIAŁAŃ I PROJEKTY ROZWOJOWE OBJĘTE PRIORYTETEM „ROZWÓJ KULTUROWY MIASTA”

KIERUNEK DZIAŁAŃ 4.1.1. WYKREOWANIE WIELOFUNKCYJNEGO CENTRUM MIASTA ORAZ CENTRÓW DZIELNICOWYCH.

PROJEKTY PRIORYTETOWE

- 1. OPRACOWANIE KONCEPCJI WIELOFUNKCYJNEGO (ADMINISTRACYJNO I KULTURALNO-USŁUGOWEGO) CENTRUM MIASTA.**
- 2. POZYSKANIE DLA MIASTA NIEZBĘDNYCH NIERUCHOMOŚCI DLA WYTWORZENIA CENTRUM.**
- 3. WYODRĘBNIE NIE CENTRÓW DZIELNICOWYCH.**
- 4. WYEKSPONOWANIE I RENOWACJA WARTOŚCIOWYCH OBIEKTÓW ARCHITEKTONICZNYCH MIASTA.**

KIERUNEK DZIAŁAŃ 4.2.1. POPRAWA BAZY KULTURALNO-ROZRYWKOWO-REKREACYJNEJ MIASTA.

PROJEKTY PRIORYTETOWE

- 1. Utworzenie dużego, dobrze zagospodarowanego i wyposażonego ośrodka spacerowo-rekreacyjnego (np. okolice Kópca, Wzgórze Kalwarii).**
- 2. Budowa centralnego obiektu kulturalno-sportowego (nowoczesna hala)–koncerty, mecze, targi.**
- 3. Opracowanie programu wykorzystania i rozwijania obiektów kulturalnych i rekreacyjnych w poszczególnych dzielnicach zgodnie z posiadanymi walorami.**
- 4. Stworzenie planu rekreacyjnego wykorzystania prawego brzegu rzeki Brynicy.**

PROJEKTY POZOSTAŁE

- 5. Poszerzenie zaplecza Miejskiego Domu Kultury o teren obecnego Młodzieżowego Domu Kultury.**
- 6. Budowa amfiteatru.**
- 7. Utworzenie pomieszczeń wystawienniczych w Bibliotece Miejskiej.**

**KIERUNEK DZIAŁAŃ 4.2.2.
WZBOGACENIE OFERTY KULTURALNEJ, REKREACYJNEJ
I ROZRYWKOWEJ MIASTA.**

PROJEKTY PRIORYTETOWE

- 1. STWORZENIE CENTRUM KULTURY KOORDYNUJĄCEGO I SKUPIAJĄCEGO DZIAŁALNOŚĆ PLACÓWEK KULTURALNYCH MIASTA.**

**KIERUNEK DZIAŁAŃ 4.3.1.
WSPIERANIE DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W MIEŚCIE.**

PROJEKTY PRIORYTETOWE

- 1. OPRACOWANIE PROGRAMU WSPÓLPRACY WŁADZ MIASTA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.**